

Det særlige tyske materiel og uniformerne under Ardenner-offensiven

Indledning

Til krigsspillet [Operation Wacht am Rhein-2](#) blev et par af de tyske køretøjer lavet, så de ligner det tyske specialpanser, der deltog i kampene i Ardennerne. Denne artikel er tænkt som et supplement til det øvrige materiale til spillerne på tysk parti.

Forbillederne

Tekst og billeder stammer fra bogen *Ardennes 1944: Peiper and Skorzeny* af Jean-Paul Pallud, Osprey Elite Series No. 11, London 1987, ISBN 0-85045-740-8.

Baugnez, 21 December

Sturmgeschütz III, Ausf. G, Panzerbrigade 150.

The five StuG III allotted to Panzerbrigade 150 on 24 November were engaged east of Malmedy with Kampfgruppe Y on 21 December. These StuG 40 Ausf. G were largely unmodified except for the addition of new side skirts, which did little to disguise them. They were painted in American Olive Drab and displayed white stars on the front glacis, on both sides of the body and on the side skirts. The crew had been loaned to Panzerbrigade 150 by schwere Panzerjäger-Abteilung 655, and the men wore the usual field grey version of the black Panzer uniform. This particular StuG - which was marked "5 81" and "C5", and was thus supposed to belong to C Co., 81st Tank Bn., 5th Armored Div. - was abandoned in a field by the road between Baugnez and Géromont.

SdKfz 250/5, Panzerbrigade 150.

Originally, Skorzeny had planned to have two companies of recon armored cars: 3. Kompanie with the Panthers of 1. Kompanie in the brigade's first battalion, and 10. Kompanie with the StuGs of 9. Kompanie in the second battalion. Just as he never obtained all the Panthers and StuGs he hoped for, he never received all the recon vehicles he had planned to engage: he got very few genuine American armored cars, and was allotted six Panzerspähwagen, armored scout cars, on 24 November. We do not know precisely of which type these vehicles were, but it seems probable that they were eight-wheeled SdKfz 234 heavy armored cars. Two recon units, one from 90. Panzergrenadier-Division and one from 2. Panzer-Division, had sent armored car crews to 150. Panzerbrigade at Grafenwöhr. Some of these men actually brought their vehicles, and this may explain the presence, under Skorzeny's colours, of this somewhat elderly SdKfz 250/5. Although the type was manufactured right to the end, the early *alte* model had been replaced on the production lines by the *neu* body in 1943. A leichter Aufklärungspanzerwagen - light armored recon car - the SdKfz 250/5 was equipped with a FuG 12 radio set.

Kampfgruppe X at Malmedy, 21 December

PzKpfw V Ausf. G Panthers, Panzerbrigade 150.

The Panthers modified to represent M10s for Panzerbrigade 150 were painted in Olive Drab and displayed thickly ringed white stars on the front armoured plate and on both sides of the turret. Like all vehicles "modified" for Panzerbrigade 150, the Panther/-M10 displayed a yellow triangle at the rear. The Panther above, coded "5 10", "XY" and "B4" (see next plate for style) was leading the attack in the direction of Malmedy when it hit a mine in front of the railway overpass to the south-west of the town. This marking was supposed to identify it as belonging to B Co., 10th Tank Bn., 5th Armored Div.; in fact it belonged to 4. Kompanie, Panzer-Regiment 11, 6. Panzer-Division. This tank, the mount of Leutnant Peter Mandt and his crew, was a platoon leader. The men were dressed as usual in their black Panzer uniform, but they had pulled on American jackets and trousers over it. The whole crew except Leutnant Mandt were killed.

PzKpfw V Ausf. G Panthers, Panzerbrigade 150.

The Panther coded "5 10", "XY" and "B7" (below) was the mount of Oberfeldwebel Bachmann and his crew; the star on the front was ringed but those on the turret were not. Ordered to lead an attack westward in the direction of Stavelot on 21 December, the tank crossed over the Warche bridge and stopped by a house to wait for the other Panther, which seemed to be hesitant to follow. It was then struck by a bazooka round which penetrated the engine compartment, and the crew bailed out, running for the bridge and the southern bank of the river. Oberfeldwebel Bachmann, the driver Unteroffizier Stucken, the gunner Feldwebel Feit and the assistant gunner Gefreiter Salzmann were all killed when running for shelter; but the radio operator, Obergefreiter Karl Meinhardt, escaped unhurt, removing his American uniform and remaining hidden in a nearby house until captured on 27 December.

Preparation for attack by Kampfgruppe X, Ligneuville, 21 December: SS-Hstuf. von Foelkersoam, Oberlt. Deier, and "Special Guide", Panzerbrigade 150

The commander of Kampfgruppe X of Panzerbrigade 150, SS-Hauptsturmführer Adrian von Foelkersoam, discussed while at Ligneuville the details of the attack to start early on 21 December. With him were Oberleutnant Otto Deier, who was in command of the company of Panther/M10s assigned to Kampfgruppe X; and a "special guide" dressed entirely as an American soldier.

Oberleutnant Dier came from 4. Kompanie, Panzer-Regiment 11, 6. Panzer-Division, and was wearing the black Einheitsmütze, common at this date, and the Panzer Battle Badge. He and his crews would don American clothing over their German uniforms just before going into action.

SS-Hauptsturmführer von Foelkersoam wore the reversible winter over-uniform, the white side being innermost that day; and a field grey Einheitsmütze with the death's-head on the front of the crown and the eagle on the left side of the flap. Rank badges could be seen on the collar of the tunic he wore under his winter uniform and on the left sleeve of the latter; this green-on-black insignia was part of a ranking system devised early in 1943 for use on combat clothing without shoulder straps. He wore the Ritterkreuz, which had been awarded in 1942, when he was, as a member of a "Brandenburg" unit, already involved in special operations.

The "**special guide**" wore the basic American uniform and was armed with a Garand rifle; he had a blue scarf, one of the agreed recognition signs, and left his chinstrap loose, ready to remove his helmet, another recognition sign. At this time the element of surprise was lost and his "special" role was already meaningless.

Modellerne

Indledning

Et af særkenderne ved Kampene om Malmedy var, at man fra tysk side anvendte materiel, der enten var af amerikansk oprindelse, eller tysk materiel, der var tildannet eller blot malet, så det på afstand kunne ligne amerikansk materiel.

Under forberedelserne til spillet opstod ideen derfor hurtigt, at det kunne være sjovt at vise dette forhold. Nu fik materiellet aldrig nogen særlig betydning, det var alene de tyske jeep-patruljer i amerikansk forklædning, der skabte forvirring bag de amerikanske linier. Vi tillagde derfor heller ikke de særlige "amerikanske" materiel nogen betydning i spillet, det optrådte alene, som det det var, altså en Panther kampvogn, en amerikansk M-8 panservogn og så videre.

Pz V Panther forklædt som M-10 panserjager

Til de mest "prominente" af de "amerikanske" køretøjer hørte Panther kampvogne, der var søgt tildannet, så de lignede M-10 panserjagere.

Man fremstillede en skærm, som blev svejset om kampvognens karakteristiske tårn, og malede dem i en grønlig farve, der lignede den amerikanske olivengrønne farve. Der blev også ændret på et par andre finesser, blandt andet blev bovmaskingeværets blændering fjernet og erstattet af en plade. En vugge til kanonen blev ligeledes monteret på hækken af køretøjet.

Et studie af diverse hjemmesider viste hurtigt, at der findes modeller på markedet, som glimrende gengiver disse "amerikanske" panserjagere. Jeg vurderede dog, at det højst sandsynligt kun skulle bruges denne ene gang, så derfor ville jeg hellere improvisere mig frem, snarere end at sætte mig i større udgifter.

Der eksisterer ikke billeder fra byggeprocessen, så billeder af den færdige model og en ledsagende beskrivelse må gøre det ud for historien bag min model.

Undervognen stammer fra en dårlig resin-model, som jeg overtog fra et overskudslager, og med nogen tålmodighed og hårdt arbejde lykkedes det mig at få en hel hæderlig krop ud af forlægget.

Det oprindelige tårn duede ikke, specielt kanonen var en håbløs metalpind, som ikke på nogen måde lignede Panther kampvognens lange 75 mm kanon.

Et tårn fra en Matchbox model af en Panther blev ligeledes frembragt fra føromtalt overskudslager. Tårnet var måske en smule for stort, men det gik.

Den hvide plet på vejhjulene stammer fra et lille stykke resin gik af, da modellen faldt på gulvet. Modellen har blot ikke været på "værksted" endnu.

Tårnkransen var afmonteret på de "amerikanske" panserjagere, så jeg savede også modellens af, hvorefter jeg fremstillede et par tårnluger af plastikplade.

Man søgte at efterligne den amerikanske måde at føre ekstra kædeled på, så den finesse måtte jeg også have med på min model.

Fra et *Esci* byggesæt havde jeg et par kædeled til overs, så de kunne let monteres på.

Den helt store udfordring ved at bygge modellen, var at genskabe pladerne, der var svejset om tårnet.

Jeg studerede alt mit kildemateriale, og fandt et par tegninger, hvorfra jeg kunne sikre mig nogle mål. Herefter skar jeg nogle stykker plastikplade ud og forsøgte mig med at få dem til at passe sammen. Det var en ganske vanskelig operation, og flere gange var jeg ved at skrinlægge projektet... for vi måtte sagtens kunne gennemføre spillet uden denne fjollede model!

Min stædighed sejrede dog - jeg ville ikke anerkende, at det var umuligt at bygge en sådan model. Efter et par dage havde jeg fået frisk mod, og gik i gang igen - og nu lykkedes det sørme. Ikke alle vinkler er som de burde, men modellen ligner sit forlæg - og det var jo meningen med hele projektet.

De oprindelige "panserjagere" havde ikke de for Panther kampvognens så karakteristiske værktøjskasser på hækken, men jeg vurderede, at det ville være for besværligt at fjerne dem, for herefter at konstruere et stykke vinklet plade, der skulle skjule kampvognens hæk. Så det blev derfor siddende.

Den færdige model skulle nu males, og jeg måtte iværksætte en undersøgelse for at finde frem til en passende farve. Et besøg hos Stoppel Hobby gjorde mig meget klogere, idet jeg her mødte en ekspert i netop bemaling af amerikansk materiel.

Vi gennemgik hele Stoppels farvesortiment, og den ene og den anden farve blev kommenteret. Det viste

sig, at ingen farve matchede 100%.

Mit valg af farve faldt på en Humbrol farve, som jeg i forvejen havde på lager - Nr. 108 - der er en *olive-drab* farve. Herefter kunne jeg gennemgå mit lager af "invasionsstjerner" og udvælge typer, som matchede tegninger og billeder af forlægget.

Projektet nærmede sig nu færdiggørelsen, og det sidste touch blev en kampvognskommandør i amerikansk uniform fra et Hasegawa byggesæt (de tyske pansersoldater bar amerikanske hjelme og uniformer, over deres almindelige uniformer).

Stod anstrengelserne så mål med resultatet? Tja, bedøm selv ud fra billederne. Selv er jeg ganske godt tilfreds, køretøjet ligner en amerikansk panserjager tilstrækkeligt og den skulle jo blot vise køretøjstypen i spillet. Blot synd, at den kun kan bruges i lige netop kampene ved Malmedy...

Andre tyske køretøjer i "amerikansk" forklædning

Tyskerne anvendte et stort antal jeeps, dog ikke helt så mange som de havde ønsket sig. Det viste sig nemlig, at de enheder, der tidligere havde pralet af deres erobrede materiel, lige pludselig ikke havde noget, da de fik ordre til at aflevere det...

Læs om denne historie i f.eks. *Ardennes 1944: Peiper and Skorzeny* af Jean- Paul Pallud, Osprey Elite Series No. 11, London 1987, ISBN 0-85045-740-8.

Tyskerne besluttede sig for supplere det sparsomme amerikanske materiel med pansrede mandskabsvogne af typen SdKfz 250 og stormkanoner af typen StuG III; de blev blot malet i amerikanske farver, men undergik generelt ikke større konverteringsarbejder, á la Panther kampvognene.

Nu var hele mit tysk-amerikanske projekt lagt an på at være en billig løsning, så jeg tilvebragte en kasseret model af en SdKfz 250 (et gammelt *Nitto* byggesæt) og en tilsvarende Britannia resin-model af en StuG III.

De blev nu malet og udstyret med hvide stjerner, så de lignede virkelighedens "amerikanske" køretøjer - måske ikke 100%, men godt nok til situationen.

Figurerne er også her Hasegawa figurer, fra dette firmas model af en jeep, med tilhørende 37 mm panserværnskanon.

Afslutning

Studerer man styrkelisterne til spillet, vil man se, at der også indgik en amerikansk M-8 panservogn på tysk side. Her var ikke tale om et konverteringsprojekt, men blot om brug af en "rigtig" amerikansk panservogn, i tysk tjeneste.

Som det fremgår, så hang projektet til tider i en tynd tråd, men de tre "amerikanske" køretøjer var nu klar til spillet.

Det så lidt specielt ud, med en "amerikansk" Panther i et tysk kampvognskompagni - det gik ligesom lidt lettere med at acceptere den pansrede mandskabsvogn og panservognen, men under alle omstændigheder, så var de specielle køretøjer repræsenteret i spillet.

En sjov opgave!

Per Finsted